

آشنایی با یک راه حل حقوقی سریع و ساده به نام «تأمین دلیل»

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می‌تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می‌توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «تأمین دلیل» را بررسی کنیم.

مطمئناً در دنیای پرتلاطم امروزی، یکی از موضوعاتی که می‌تواند جوامع بشری را از اختلافات شخصی و جمعی در امان بدارد، «آشنایی با حقوق متقابل افراد با یکدیگر و قانون» است که مهمترین اثر این آشنایی و آگاهی را می‌توان در پیشگیری از وقوع بسیاری از مشکلات حقوقی دانست؛ بنابراین، امروز تلاش داریم تا موضوع «تأمین دلیل» را بررسی کنیم.

هرگاه شخصی احتمال دهد که دلایلی موجود است و در صورتی که بخواهد در دادگاه اقامه دعوی نماید، در آینده دسترسی به آنها دشوار یا مشقت بار خواهد شد و یا دسترسی به آنها بطور کلی از بین خواهد رفت اعم از اینکه این دلایل در اختیار خود وی باشد و یا نزد طرف دعوای آینده یا شخص ثالث باشد، می‌تواند از دادگاه تأمین آن‌ها را بخواهد، در اینجا مقصود از تأمین ملاحظه، صورت‌برداری و یا تهیه گزارش و ثبت کتبی دلیل می‌باشد.

تأمین در لغت به معنای ایمن کردن، آرام دادن و حفظ کردن است، دلیل عبارت از امری است که اصحاب دعوا برای اثبات یا دفاع از دعوا به آن استناد می‌نمایند و در اصطلاح حقوقی، تأمین دلیل عبارت است از محافظت دلایل موجود برای امکان استفاده از آن در آینده.

بعنوان مثال، شما دلائل و مدارکی دارید که در حال از بین رفتن است یا ممکن است از بین برود و فعلاً هم برای طرح دعوی یا استفاده از این دلائل آماده نمی‌باشید و هدفتان این است که این دلائل فعلاً در جای امنی محفوظ بماند، در این صورت بهترین راه تأمین دلیل است. هرچند تأمین دلیل برای حفظ و صورت‌برداری از ادله است و اینکه تا چه حدی قاطع دعوا باشد، بستگی به نظر قاضی رسیدگی کننده خواهد داشت.

به عنوان مثال اتومبیلی با اتومبیل شما تصادم و خسارت وارد کرده است و طرف شما حاضر به پرداخت خسارت نیست. در این موقع می‌خواهید که خسارت وارده برآورد شود تا اگر خواستید بعداً از طریق طرح دعوا، خسارت را وصول کنید در موقع محاکمه، خسارت معلوم باشد و یا اینکه مثلاً شما مستاجر ملکی هستید و پس از انقضای مدت اجاره جهت عدم تعلق خسارت و اجرت‌المثل و مطالبه مبلغ ودیعه خود، تخلیه و خالی بودن عین مستاجره را صورت مجلس و تأمین دلیل می‌کنید.

زمان درخواست تأمین دلیل می‌تواند قبل از اقامه دعوا و یا در حین رسیدگی باشد و می‌تواند کتبی یا شفاهی باشد و به هر حال بایستی حاوی نکات زیر باشد:

مشخصات درخواست کننده در ستون «خواهان»؛ مشخصات طرف مقابل در ستون «خوانده»؛ و موضوع تأمین دلیل در ستون «خواسته»؛ و در قسمت شرح دادخواست نیز اوضاع و احوالی که موجب درخواست تأمین دلیل شما شده را اشاره کرده و از دادگاه جمع‌آوری و تأمین دلیل می‌نمائید.

عضو مجری قرار موظف است فقط آنچه را که مورد نظر متقاضی است صورت‌بررداری کند نه بیشتر و نه کمتر. مثلا اگر موضوع اجرای قرار تحقیق از شهود در یک موضوع خاص باشد، حق ندارد در خصوص مسایل دیگر از شهود تحقیق کند یا اگر موضوع اجرای قرار صورت‌بررداری از اسناد معینی باشد، حق ندارد علاوه بر آن اسناد از سندهای دیگر که مورد تقاضا نیستند صورت‌بررداری کند.

گاهی ممکن است تقاضای تأمین دلیل همزمان برای چند دلیل باشد، مثلا تصادفی واقع و خسارتی به اتومبیل وارد شده است، در این مورد متقاضی می‌تواند از دادگاه تقاضای تأمین دلیل برای "شهادت شهود"، "معاینه محل" و "جلب نظر کارشناس" کند.

درخواست تأمین دلیل در صلاحیت شورای حل اختلاف است که دلایل و امارات مورد درخواست در حوزه آن واقع است، مگر در نقاطی که شورای حل اختلاف تشکیل نشده باشد که در این صورت باید به دادگاه مزبور داده شود.